

Insecten op de Europese golfbanen

Sommige insecten worden door de mens gezien als schadelijk, omdat ze pijnlijk kunnen bijten of steken en ziektes overbrengen. De meeste schade ondervindt de mens echter van plantetende insecten. Die zuigende en knagende beesten kunnen hele oogsten vernietigen en ook ernstige schade toebrengen aan de golfbaan. Insecten consultant Henk Vlug geeft in een serie van drie artikelen een beeld van de geleedpotige boosdoeners die op de golfbanen zoal voorkomen en hoe u schadelijke insecten kan bestrijden. Deel 1: Bladsprietige kevers en hun engerlingen.

Auteur: Henk Vlug

Als men aan schadelijke insecten op golfbanen denkt komen onmiddellijk engerlingen en emelten in gedachte. Deze beschadigers van de graszode komen vaak in grote aantallen voor maar het schadebeeld is nogal verschillend. De larven van bladsprietige kevers, de zogenaamde Engerlingen, vreten aan de wortels van het gras zodat de zode los komt te liggen. Een vorm van primaire schade. Vervolgens komen predatoren zoals vogels af op de larven en vernielen daarbij de nog resterende zode. Secundaire schade.

Engerlingen zijn de larven van de bladsprietige kevers en komen wereldwijd voor in uiteenlopende gewassen. Engerlingen hebben wereldwijd een slechte reputatie, hetgeen blijkt uit de lokale benamingen ervan: white grubs [Eng], engerlingen [De], vers blanc [Fr]. In de gematigde streken van Europa komen een zevental soorten als schadelijk voor, in Oost Europa zien we soms wat Oriëntaalse invloeden bij de keverfauna en in Zuid Europa is het vooral Amphimallon majalis die als schadelijk bekend staat in de golfsterreinen. Het schadebeeld van alle soorten in gras is gelijk: primaire schade gevolgd door secundaire schade. Engerlingen komen het gehele jaar door voor, maar hierbij speelt de soort een onderscheidende rol. Sommige soorten veroorzaken schade in de zomer, andere weer vooral in het vroege voorjaar of juist in het najaar. Enkele soorten geven aanleiding tot schade in de winter, in vorstvrije zoden. De meeste soorten zijn gebonden aan warme, goed waterdoorlatende zandgronden. De bestrijding van de engerlingen is afhankelijk van de soort en het tijdstip van voorkomen.

Insecten determineren

De soorten zijn als larve uit elkaar te houden aan de hand van de beharingspatronen, voornamelijk die op het laatste achterlijfssegment. Soms spelen kenmerken van de kop een rol bij de herkenning. Het herkennen en determineren van de soorten is specialistenwerk. De kevers zelf zijn meestal direct aan goede kenmerken te herkennen met behulp van goede foto's of tekeningen.

De kevers hebben verschillende ontwikkelingscycli. Er zijn soorten die één jaar over de ontwikkeling van ei tot volgroeide kever doen zoals de rozekever, andere soorten doen er twee jaar over zoals de junikever. De meikever heeft bij ons en in zuidelijke streken een twee à driejarige ontwikkeling, in Scandinavië soms een vijfjarige ontwikkeling.

Rozekever

Phyllopertha horticola

Gartenlaubkäfer [De], *garden chafer* [Eng] (ook wel *bracken chafer*), *hanneton horticole* [Fr], *Anomala de las hortalizas* [Es], *carruga degli orti* [It], *tarhatunilas* [Fi]. (rozekever [Ned]).

Dit is verreweg de belangrijkste schadelijke soort in West Europa. De vliegtijd is vanaf eind mei tot de tweede week van juni, afhankelijk van de temperatuursom in de bodem. De vluchten vinden plaats vanaf 10.00-13.00 uur als de zon schijnt. Zodra de kevers uitkomen paren ze en de vrouwtjes vertrekken onmiddellijk naar beneden om ongeveer 80% van de eieren te leggen. Met de resterende eieren komen ze boven, waarna ze over grote afstanden kunnen wegvliegen om op geschikte plaatsen de laatste eieren te leggen. Dit laatste zorgt voor de verspreiding van de soort. Meestal handhaaft de populatie op golfbanen zich op een aantal plaatsen om daarna te verdwijnen en elders ineens weer een plaagsituatie te vormen. De eieren blijven gedurende vier weken in de grond en zwellen daarbij op tot dubbele grootte. De larven doorlopen drie verschillende stadia waarvan de tweede en derde stadia de schade veroorzaken.

Junikever

Amphimallon solstitialis

Junikäfer [De], summer chafer [En], hanneton de la Saint-Jean [Fr], junikever [Ned],

De junikever heeft een tweejarige ontwikkeling. De kevers vliegen vanaf eind juni tot eind juli, 's avonds in de schemering. In het eerste jaar ziet men nauwelijks schade van de engerling, maar in het tweede jaar ontwikkelt deze zich tot tweede en derde stadium waarbij ernstige schade kan ontstaan.

Amphimallon majalis

(European chafer) [En], hanneton Européen [Fr].

Deze soort is verwant aan de vorige soort maar heeft slechts één jaar nodig voor zijn ontwikkeling. De soort komt vooral voor in Zuid Europa, met name in Spanje, Frankrijk, Italië, Zwitserland en Zuid Duitsland. Als de opwarming van de aarde een vaststaand feit wordt kan men de soort ook in noordelijker streken verwachten. Sinds 1940 is de European chafer aangetroffen in Noord Amerika waar ze een ernstig probleem vormt in grassportvelden.

Sallandkever

Hoplia philanthis

(Purzelkäfer) [De], hoplia kever [Be], Welsh chafer [En], sallandkever [Ned].

De sallandkever heeft een sterk verspreide vlucht. De eerste kevers kan men al in het begin van juni verwachten, de laatsten zelfs tot in september. De ontwikkeling van ei tot kever neemt twee jaar in beslag. In tegenstelling tot de andere soorten blijft de engerling van deze soort actief gedurende de winter zolang het niet vriest. Deze soort stelt minder eisen aan de vochthuishouding van de bodem. Ze is vooral bekend van vochtige sportvelden achter de duinenrij, maar komt ook veelvuldig voor op een aantal terreinen in het oosten van het land.

Anomalakever

Anomala dubia

Kleiner Julikäfer [De], Listokaz kovovy [Chech], Klitoldenborre [Den], Žiedinis grambuolys [Liet], listnik zmiennobarwny [Pol], anomalakever [Ned].

Anomala dubia heeft een aantal kleurvariëteiten waarbij vooral de paarse en de groene vormen dominant zijn. Ze zijn wijd verspreid over Europa en vormen op veel plaatsen een probleem, niet alleen in gras maar ook in boomkwekerijgewassen. Sinds enkele jaren komt de soort in Nederland hier en daar als zeer schadelijk voor. Deze soort heeft een tweejarige ontwikkeling.

Melolontha hippocastani

Deze soort lijkt veel op de gewone meikever. Ze is veel minder talrijk en schadegevallen in graslandpercelen zijn in West Europa schaars.

Zijn prijs is bijna net zo klein als zijn draaicirkel.

Onovertroffen wendbaarheid.

NEW HOLLAND compact tractoren bieden u als greenkeeper optimale wendbaarheid, uitzonderlijke trekkracht én een gunstige prijs.

De TCD tractoren bijvoorbeeld hebben door de SuperSteer™ vooras de kleinste draaicirkel in hun klasse. De uitgebreide uitrusting biedt de juiste toepassing voor elke greenkeeper. Ook voor u!

Voor meer informatie kunt u terecht bij uw NEW HOLLAND dealer.

NEW HOLLAND

NEW HOLLAND GROUND CARE key-dealer voor Nederland

www.voets.nl

VOETS TRACTOREN EN WERKTUIGEN B.V. Hazerswoude telefoon (0172) 21 50 00

Meikever

Melolontha melolontha
Feldmaikäfer [De], common cockchafer [En], Maggiolino [It], hanneton commun [Fr], Oldenborre [Den], Escarabajo sanjuanero [Esp], hrabaszcz majowy [Pol], Paprastasis grambuolys [Liet], meikever [Ned].

Aan de vele lokale namen kan men al afleiden dat het hier om een zeer opvallende en heel gewone soort gaat. Merkwaardig is dat de meikever eens in de 30 à 40 jaar meer voorkomt dan in de tussenliggende periode (zie www.insectconsultancy.nl). Op dit moment maken we een periode mee waarin de meikever weer veelvuldig aanwezig is. De soort is zeer polyfaag, de kevers vreten van blad van diverse planten en bomen, de engerlingen vreten de wortels van zeer uiteenlopende plantensoorten. In de graszode kunnen ze ernstige schade doen.

Roestbruine bladsprietkever

Serica brunnea
Brown chafer [En], Rotbrauner Laubkäfer [De], Natoldenborre [Den], roestbruine bladsprietkever [Ned].

Serica brunnea is zeer verspreid over geheel Europa maar meldingen uit zuid Europa komen slechts sporadisch voor. De soort is vooral schadelijk in de boomteelt en vaste plantenteelt maar komt incidenteel voor in gras op golfbanen.

Popillia japonica

De 'japanese beetle' is een van de schadelijkste engerlingensoorten in Noord Amerika. In het verleden verwachtte men dat de soort zich naar West Europa zou kunnen verspreiden met het intensieve luchtvaartverkeer. Tot nu toe zijn er uit Europa geen meldingen van de soort. Vooral het zuiden van Europa heeft een geschikt klimaat voor deze soort.

Aphodius soorten

Het geslacht *Aphodius* kent vele soorten waarvan de meeste in mest en rottende stoffen leven. Ze worden mestkevertjes genoemd. De engerlingen van een beperkt aantal soorten leven van

levend plantenmateriaal. Vooral de laatste jaren is er schade aangetroffen op greens in de winter en het vroege voorjaar.

